

DIALEGS A L'OMBRA DE L'AVILA

Un català, màrtir.....de la llibertat.

Pere—I doncs, avui de què parlarem?

Joan—Em sembla recordar que un dia vaig sentir com deieu que els catalans també havien contribuït a la formació de Venèçuela.

Pere—Com la gent de tants d'altres pobles.

Joan—Bé... Però a mi és el meu el que més m'interessa.

Pere—Parlem-ne si voleu. Podriem començar recordant a un català, poc conegut, però que feu el màxim sacrifici per la causa de la independència venèçolana.

Joan—Qui era? Com es deia?

Pere—Un sergent del "Batallón Veterano" de La Guaira, anomenat Josep Rusinyol.

Joan—Un català?

Pere—El nom bé ho diu prou... I de la Pobla de Lillet, per més senyes... Tenia uns quaranta anys; era intel·ligent, dinàmic, idealista, guanyat a les noves doctrines revolucionàries. Abans havia servit a les ordres del capità Manuel Gual, un dels promotors de la conspiració anomenada de Gual i España.

Joan—Ja n'he sentit parlar... Però això fou abans de les lluites de la independència, oi?... I no hi estava també embolicat un mallorquí que es deia Picornell?

Pere—Teniu raó... Aquell moviment insurreccional tingué lloc l'any 1797, i en Picornell en fou com una mena d'inspirador intel·lectual.

Joan—A veure... Expliqueu-m'ho... Que ben interessant em sembla i em feu entrar en ganes de saber-ho.

Pere—A La Guaira hi havia aleshores un grup de gent de posició que sentien una barreja un xic confusa d'idees revolucionàries i sentiments patriòtics, del qual grup les personalitats més destacades eren en José María España, un gran senyor, i Manuel Gual, retirat del servei militar. Per altra banda, en 1796 havien dut a Picornell, condemnat a resultes de la insurrecció republicana de San Blas, a Madrid, a complir la seva condemna a les voltes del Castell de La Guaira.

Joan—I en Rusinyol, quin paper hi jugà?

Pere—Ell fou el qui, després de posar-los en relació, preparà la fuga de Picornell de la presó. Ja quan desembarcava de la nau en que venia, com a sergent que era, en Rusinyol fou l'encarregat de portar-lo al Castell. La semblança en l'accent els deixà veure que l'un i l'altre parlaven la mateixa llengua, la que ja empraren en la seva primera conversa, de la qual tant n'hauria de venir després.

Joan—Es ben interessant que fós en català.

Pere—A la mateixa presó havia entrat l'ambient de les coses nostres. A La Guaira vivia un altre mallorquí, Marc Gomila; i la seva dona, que era bona cuinera, conquerí les simpaties del Governador del Castell i de la seva esposa, preparant-los suculents plats mallorquins.

Joan—Ja veig que la conspiració començà amb l'olor de les delícies del suquet i la gràcia de l'ensaimada que tan bé anava amb la saborosa xocolata criolla.

Pere—En una reunió que celebraren els conjurats de La Guaira, en Rusinyol va oferir-se a treure a Picornell de la presó

